

Wrocławskie sympozjum międzynarodowe, podkreślające konieczność zmian w europejskich systemach organizacji i finansowania nauki

W dniach 4 i 5 września 2009 r. odbyło się na Uniwersytecie Wrocławskim Międzynarodowe Sympozjum pt. „Badania Europejskie z uwzględnieniem zmiany podejścia (European Research on the Move)”, zorganizowane przez Europejską Akademię Nauk, Sztuki i Kultury (European Academy of Sciences, Arts and Humanities, EASAH), Wydział Podstawowych i Inżynierskich Nauk UNESCO (Division for Basic and Engineering Sciences, DBES), Polską Akademię Nauk, Uniwersytet Wrocławski i Wrocławskie Centrum Badawcze EIT+, pod patronatem dr. Rafała Dudkiewicza, Prezydenta Wrocławia. Przewodniczącym konferencji był prof. Henryk Ratajczak z Uniwersytetu Wrocławskiego, a autorami programu byli: prof. Jerzy M. Langer, Instytut Fizyki PAN, doradca Prezydenta Wrocławia, prof. Maciej J. Nałęcz (DBES, UNESCO, Paryż), prof. Henryk Ratajczak, Uniwersytet Wrocławski, wiceprezydent EASAH. W sympozjum obok polskich uczonych brali udział uczeni i administrujący nauką, z szeregu krajów europejskich, tak ze środowisk uniwersyteckich i akademijnych, jak też z agend Unii Europejskiej, zajmujących się organizacją i finansowaniem nauki oraz przedstawiciele środowiska biznesu i banków. Myślą przewodnią sympozjum było podkreślenie niezbędności zmian w organizacji i finansowaniu obecnie funkcjonujących w Europie w tym zakresie systemów, przy uruchomieniu nowych propozycji i sposobów intensyfikacji udziału nauki w procesach innowacji.

Po powitaniach ze strony rektora Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Marka Bojarskiego, prezydenta Wrocławia, dr. Rafała Dudkiewicza, prezydenta Europejskiej Akademii Nauk, Sztuki i Kultury w Paryżu, dr. Guy de The i przewodniczącego charakteryzowanego niniejszym Sympozjum, prof. Henryka Ratajczaka miała miejsce prezentacja w języku angielskim, podobnie jak w wymienionych wyżej wystąpieniach – następujących wykładów (1,2). *Development strategies: a matter of choice*, Krzysztof Rybiński (Partner, Ernst and Young, Former Vice President of National Bank of Poland); *European research – the EUROHORC and Swedish Presidency perspectives*, Pär Omling (Dir. General, Swedish Res. Councils, Former EUROHORC Chairman); *Framework 7 on the move*, Clara de la Torre (Director, DG Research, European Commission); *Link of the research, innovation and regional policies*, Manfred Beschel (Director, DG Regio, European Commission); *Research and infrastructure - European problems*, Norbert Kroo (Vice President, Hungarian Academy of Sciences, Member - ERC); *A vision of academic campus Ochota in Warsaw*; Jacek Kuźnicki (Director, International Institute of Molecular and Cell Biology, Poland); *The EIT+ strategy*:

the new concept on local research environment, Mirosław Miller (CEO, WRC EIT+); *The meaning of excellence and the need of excellence in research*, Lars Walloe (President, Academia Europaea); *European frontier research: the European Research Council*, Michał Kleiber (President, Polish Academy of Science, council member – ERC, former Minister of Science); *Strategy to win the best – Foundation of Polish Science perspective*, Maciej Żylicz (President, Foundation of Polish Science); *Research dilemmas of large countries in transition*, Anton G. Naumovets (Vicepresident, National Academy of Sciences of Ukraine); *A new role of Universities*, Tadeusz Luty (UEA, Member of the Board, Former Rector of Wrocław University of Technology); *Researchers and the European Research Area*, Stefan Hermans (DG Research, Universities and Researchers, EC); *European Academies and European Research*, Juri Engelbrecht (President, ALLEA); *Ground-breaking innovations originate from fundamental research – lessons learned in Finland*, Marja Makarow (Chief Executive, European Science Foundation); *Science as investment*, Krzysztof Pietraszkiewicz (President, Association of Polish Banks); *Innovativeness, you fool*, Horst Soboll (EURAB, Chair, Chairman of IAB WRC EIT+); *European research – a New Deal needed*, Jerzy Langer (Polish Academy of Sciences, Advisor to Mayor of Wrocław, Former Vice Minister of Science); *Global challenges and perspectives of scientific research*, Maciej J. Nałęcz (Director, DBES, UNESCO, Paris).

Z wymienionych wystąpień wynikała konieczność wprowadzania zmian do systemów planowania i finansowania badań naukowych w Europie. Postulowano też wzmocnienie roli uniwersytetów przy realizacji prac badawczych oraz ich silniejsze powiązanie z instytucjami naukowo-badawczymi i przemysłem. Podkreślano nadrzędne znaczenie badań poznawczych w tworzeniu fundamentalnych odkryć, które warunkują postęp o znaczeniu gospodarczym. Jako niezbędne określano tworzenie warunków do badań dla młodych pracowników nauki, promujących ich rozwój i kompetencje, wczesnego zajmowania stanowisk wiodących i kierowniczych. Wskazano, że powiązanie badań poznawczych z praktyką, obok wyżej wymienionych korzyści, stwarza szanse pozyskiwania z tego źródła środków na finansowanie badań naukowych, co może uzupełnić malejące kwoty na ten cel z budżetów państwowych. Państwo, niezależnie od wzrastającego znaczenia wolnego rynku w finansowaniu badań naukowych, powinno jednak zachować wpływ na kształtowanie relacji finansowania badań naukowych. Za korzystny uznano trójkąt: badania, innowacje, edukacja. Jako ważny element w przyszłych badaniach wymieniono dążenia do zwiększenia ich stopnia doskonałości (excellence).

Jako wyraz rozwoju polskich środowisk naukowych, w tym badań naukowych i edukacji akademickiej, przedstawione zostało Biocentrum Ochota w Warszawie, skupiające Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej, oraz instytuty Polskiej Akademii Nauk: Biochemii i Biofizyki, Biologii Eksperymentalnej, Eksperymentalnej Medycyny, Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej oraz Badań Podstawowych Technologicznych. Wymienione Biocentrum zatrudnia obecnie 1400 pracowników oraz 400 doktorantów.

Drugim, znajdującym się w rozbudowie ośrodkiem, jest Wrocławskie Centrum Badań EIT+Ltd z celem zwiększania efektywności gospodarki Wrocławia i otaczającego go regionu oraz z ambicją stania się Europejskim Instytutem Innowacji i Technologii, zwłaszcza w dziedzinach: biotechnologii, nanotechnologii, alternatywnych źródeł energii i badań podstawowych w wybranych dyscyplinach. Siedzibą ośrodka jest campus Pracze. Zamiarem jest łączenie: edukacji, badań i biznesu. Założeniem organizatorów jest stworzenie ośrodka mogącego w przyszłości konkurować z wiodącymi ośrodkami badań.

Podsumowując, scharakteryzowana wyżej tematyka Sympozjum dowodzi sformułowania szeregu nowatorskich kierunków działania, z możliwością doskonalenia obecnego systemu finansowania nauki i zarządzania nią, tak w obszarze Unii Europejskiej, jak również w Polsce.

Bibliografia:

1. Program zawierający tytuły wystąpień.
2. Zbiór streszczeń niektórych wystąpień. International Symposium on Science and Development, University of Wrocław, Poland, 4-5 Sept. 2009.

Marian Truszczyński

Prof. Marian Truszczyński jest członkiem Prezydium PAN i wiceprezesem Oddziału PAN w Lublinie.

**POLSKA AKADEMIA NAUK
ODDZIAŁ W LUBLINIE**